

EKSAMEN

Emnekode: SFB12003	Emne: Metode II
Dato: 07.12.2011	Eksamenstid: 09.00 – 13.00
Hjelpemidler: Kalkulator	Faglærer: Jon Qvortrup
Eksamensoppgaven: Oppgavesettet består av 7 sider inklusiv denne forsiden og <u>to vedlegg</u>[*]. Kontroller at oppgaven er komplett før du begynner å besvare spørsmålene. Oppgaven består av 4 oppgaver. Hver del teller 25%. Alle oppgavene skal besvares. Vedlagt følger en artikkel fra Aftenposten, som skal brukes ved besvarelse av oppgave 2. <i>Oppgavesettet består av:</i> - Forside- Oppgavesett (vedlegg 1)- Artikkel fra Aftenposten (vedlegg 2)	
Sensurdato: 4. januar 2012. Karakterene er tilgjengelige for studenter på studentweb senest 2 virkedager etter oppgitt sensurfrist. Følg instruksjoner gitt på: www.hiof.no/studentweb	

Eksamen i metode II 7.12.2011

Oppgave 1. Beskriv og forklar følgende ved hjelp av eksempler. (25 prosent)

- a. Hawthorne-effekt
- b. Idealet om kumulativ forskning
- c. Spuriøsitet
- d. Metodetriangulering
- e. Sannsynlighetsutvalg
- f. Problemet med ikke-sannsynlighetsutvalg
- g. Økologisk feilslutning
- h. Operasjonalisering
- i. Variablers målenivå
- j. Hermeneutisk analyse

Oppgave 2. Bruk den vedlagte artikkelen som utgangspunkt for å diskutere forskningsetiske forhold en forsker bør ta hensyn til. (25 prosent)

Oppgave 3. Spillteori (25 prosent)

Dominant strategi, Pareto-optimalitet og Nash-likevekter er begreper som brukes i spillteorien. Bruk to selvvalgte spill for å forklare disse begrepene.

Oppgave 4. Regresjonsanalyse (25 prosent)

Under vises en analyse der eksamensres. = eksamensresultater, studere = antall timer en student bruker på selvstudier i uken, oppmøte = oppmøte på forelesninger, og veiledning = bruk av veiledningstimer.

```
. reg eksamensres studere oppmøte veiledning
```

Source	SS	df	MS	
Model	12374.6968	3	4124.89893	Number of obs = 63
Residual	8678.16661	59	147.08757	F(3, 59) = 28.04
Total	21052.8634	62	339.562313	Prob > F = 0.0000

R-squared = 0.5878
Adj R-squared = 0.5668
Root MSE = 12.128

eksamensres	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
studere	1.155124	.3842021	3.01	0.004	.386337 1.92391
oppmøte	.4429531	.0704091	6.29	0.000	.3020648 .5838414
veiledning	3.959743	3.443987	1.15	0.255	-2.931659 10.85114
_cons	37.07288	4.719013	7.86	0.000	27.63016 46.5156

- a) Tegn kausalmodellen
- b) Skriv regresjonslinjen
- c) Tolk koeffisientene og skjæringspunktet
- d) Hvor mye av variansen i eksamensresultat forklarer denne modellen?
- e) Er det andre variabler du mener burde vært med i denne modellen? Forklar.

Følgende artikkel er hentet fra Aftenposten 14.10.2011.

<http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/article4255573.ece>

Lagrer norske elevers dårlige oppførsel i et sentralt register

Om en elev kommer for sent, snakker stygt, eller har uakseptabel klesstil, kan det bli registrert i et sentralt datasystem i Oslo. Datatilsynet er kritisk.

Registreringen skjer som en del av Pals, som stadig flere norske skoler tar i bruk, skriver bt.no.

- Det må være tusenvis av unger som skal registreres, uten at vi vet hvilken bruk dataene skal ha og når de skal slettes. De påstår at det er anonymisert, men det er det ikke, sier Helge Holgersen. Han er far til to barn på Møhlenpris skole, som nylig har tatt dette i bruk

Pals er et program som skal forebygge atferds- og mestringsproblemer blant barn og unge. Negativ atferd blir registrert i datasystemet Swis, som eies av Atferdssenteret i Oslo. Målet er å skaffe seg oversikt over det som skjer, og å kunne sette i verk effektive tiltak.

Skolen definerer selv hva som er negativ atferd. Om en elev rekker tunge til læreren i første klasse, eller løper i gangen i fjerde klasse, kan det bli lagret i systemet.

Tilsammen 118 skoler i Norge har tatt i bruk systemet.

- Når så mange barn over fem år får så mange regler, blir det mange lovbrudd, far Helge Holgersen

Mange regelbrudd

Holgersens inntrykk er at hverken skolen eller lærerne har oversikt over hva Swis-registeret skal brukes til.

- Tenk hvis slike registre over atferdsbrudd på arbeidsplasser skulle samles i en database for voksne, sier Holgersen.

Skoler som blir en del av Pals, lager omfattende regelhefter for hva som er tillatt, og hva som er regelbrudd. Regelbruddene blir registrert i Swis-systemet.

- Når så mange barn over fem år får så mange regler, blir det mange lovbrudd, kommenterer Holgersen, som er førsteamanuensis og leder av universitetsklinikken for barn ved det psykologiske fakultet på UiB

Han er skeptisk til at tiltak som er ment og prøvd ut for å hjelpe barn med omfattende atferdsvansker plutselig blir rettet mot alle skolebarn.

- Jeg tror ikke voksne, for eksempel lærerne, ville funnet seg i å bli behandlet etter prinsipper rettet mot behandlingstrengende pasienter. Og langt mindre at deres reaksjoner på et slikt system skulle lagres i en database i Oslo sier han.

Datatilsynet kritisk

Datatilsynet stiller spørsmål ved om systemet går for langt i å lagre sensitive opplysninger om elevene.

- Bakgrunnen for at vi tar opp saken, er en del klager fra foreldre og lærere som stiller spørsmål ved lovligheten av systemet, sier rådgiver Eirin Oda Lauvset i Datatilsynet.

Datatilsynet har tatt opp bruken av Swis med Kunnskapsdepartementet. I utgangspunktet ble Kunnskapsdepartementet bedt om å komme med et svar på om opplæringsloven virkelig åpner for den type registrering som Swis innebærer innen 5. september. Kunnskapsdepartementet har bedt om utsettelse to ganger, og skal nå komme med et svar 16. januar neste år.

- De tilbakemeldingene vi har fått, tyder på at vidtgående og sensitive opplysninger blir lagret. Det må foretas en vurdering av om dette er opplysninger som kan registreres i et sânt system, sier Lauvset.

Les også: Mindre uro og knuffing på ti år

Da systemet ble innviet, hadde Datatilsynet møter med Atferdssenteret. Da ble spørsmål om konsesjonsplikt stilt, men det ble lagt til grunn at Opplæringsloven gir hjemmel for registrering av en del opplysninger. Lauvset mener klagen indikerer at noe kanskje ikke blir gjort helt riktig.

- Vi stiller spørsmål ved berettigelsen til systemet, sier rådgiveren.

Aftenposten.no har vært i kontakt med Kunnskapsdepartementet, som ikke ønsker å svare på spørsmål om saken, fordi den er til behandling i departementet.

Vi føler det er et hjelpemiddel for å ha bedre fakta på hva som faktisk skjer og ikke bare hva vi tror eller føler, rektor Kjetil Damm ved Møhlenpris skole

- Et hjelpemiddel

Rektor ved Møhlenpris skole, Kjetil Damm, sier skolen opplever Swis som et godt og nyttig verktøy.

- Hvis det er atferd som ikke er i henhold til ordensreglementet vårt, blir det registrert. Det gir oss en oversikt over hvor vi har utfordringer på skolen. Vi føler det er et hjelpemiddel for å ha bedre fakta på hva som faktisk skjer og ikke bare hva vi tror eller føler, sier han.

Skolen får dermed dokumentasjon på hvor det bør settes inn tiltak.

- Hvis systemet viser at det er spesiell uro i storefri på fotballbanen, kan vi reagere med å øke bemanningen ute, sier han.

Han opplyser at foreldre har stilt spørsmål ved datasikkerheten.

- Dette er et anonymisert system. Vi registrerer ikke elevene på navn, men har lokalt på skolen laget et løpenummer slik at vi kan finne igjen hvilke elever det gjelder. Vi føler oss trygge på at det er uproblematisk, sier han.

- Strengte rutiner

Prosjektleder Wilhelm Meek-Hansen i Atferdssenteret, som drifter Swis-systemet sier til Bergens Tidende at det er strenge rutiner for sletting.

- Når elevene går ut av grunnskolen, blir navnelistene strøket. Dataene i systemet ligger der, men er ikke identifiserbare,

Elevers negative atferd vil altså ligge i systemet så lenge eleven går på skolen.

– Det er et informasjonssystem som skolen bruker for å vurdere og beslutte tiltak. Det er en slags temperaturmåling på skolen i forhold til problematferd. Systemet brukes som grunnlag for å kunne vurdere tiltak, enten det er på skolenivå, knyttet til klassen eller enkeltelever, sier Meek-Hansen videre.

Tre personer på skolen blir opplært i bruk av systemet, og har adgang til det gjennom en personlig adgangskode. Ifølge Meek-Hansen er dataene anonymisert ved bruk av en kode for hver elev.

– Men skolene må ha egen liste som kan matche nummeret, for å vite hvilke elever det gjelder. Skolene må oppbevare disse listene på et sikkert sted. De er bare tilgjengelige for de Swis-ansvarlige på skolen, sier prosjektlederen.

Bruker data til statistikk

– *Bruker Atferdssenteret dataene som lagres?*

– Vi bruker oppsummering av anonymiserte data som grunnlag for å lage gjennomsnittsdata for Pals-skoler, slik at skolene kan sammenligne seg med andre skoler.

Datatilsynet stiller spørsmål ved systemet, blant annet om det trengs en egen hjemmel for videreføring av det, om det er for uklare ansvarsforhold og at det er uklart når data slettes.

Meek-Hansen forteller at Atferdssenteret skal ha et møte med Kunnskapsdepartementet om Swis-systemet denne måneden.

– *Forstår du at det kan oppstå bekymringer knyttet til systemet?*

– Hvis ikke foreldre får god nok informasjon, kan det oppstå misforståelser. Vi er opptatt av at det skal informeres godt, slik at foreldrene skal være trygge på at dataene som brukes er gjort

med sikkerhetsmessige perspektiver, og ivaretar elevens personvern. Dette systemet inneholder for eksempel informasjon om mobbing, og kan brukes aktivt til å forebygge mobbeproblematikk.